

Публічні бібліотеки у сучасному Ірані

У статті досліджуються місце і роль публічних бібліотек у сучасному Ірані, розглянуто основні тенденції їх розвитку, трансформацію у потужні соціокультурні, інформаційні центри країни.

К л ю ч о в і с л о в а: Ісламська Республіка Іран (ІРІ), бібліотечна система Ірану, публічні бібліотеки, функції публічних бібліотек.

There are the role and place of public libraries in modern Iran, general tendencies of their development, their transformation into powerful social and cultural information centers of the country researched in the article.

К е у в о р д: the Islamic Republic of Iran (IRI), library system of Iran, public libraries, functions of public libraries.

остійні зміни в житті суспільства не тільки спричиняють появу нових типів бібліотек, а й кардинально змінюють характер діяльності вже існуючих. Особливе місце в бібліотечному різноманітті посідають публічні книгозбірні. У будь-якій країні світу останні є унікальними інституціями з огляду на свої цілі, управління, розширений профіль комплектування фондів, різнотипність та масовість користувачів, різноманіття форм їх обслуговування, широкий сегмент послуг тощо.

Ісламська Республіка Іран не є винятком з цього списку, оскільки активно розвиває (особливо в останні десятиліття) бібліотечну галузь, прагне до задоволення інформаційних потреб якомога ширшого кола читачів, котрим раніше не приділялося належної уваги. Дослідник публічних книгозбірень Ірану Б. Занджані зазначає, що «ідея створення публічної бібліотеки, яка відповідає б потребам усіх користувачів, зародилася на порозі Конституційної революції (1906 р.). У той час групою лібералів було створено невеличку книгозбірню, фонд якої згодом перейшов до Дар-аль-фонун, а у 1921 р. в результаті численних трансформацій став частиною фонду Публічної просвітницької бібліотеки («Ketabhaneye omumiye maarefi»)*.

Процес перетворення публічних бібліотек на важливий компонент іранської культури особливої динаміки набуває за правління династії Пехлеві

(1921–1979 рр.). На перших етапах формування мережі публічних бібліотек в Ірані домінувала практика передачі приватних бібліотек у загальне користування. Першою публічною бібліотекою Тегерана стала книгозбірня «Балдіє Техран», заснована у 1926 р. головою міської державної адміністрації Кафілем Балдіє у власному будинку. Більшість книг для неї подарували городяни. Проте, до наших днів ця установа не збереглася. У 1961 р. розпочала свою діяльність публічна бібліотека «Парке шахр», фонд якої на момент відкриття становив 250 тисяч томів, а згодом відкрилося ще декілька.

Загалом, до 1965 р. в Ірані функціонувало 37 публічних бібліотек. На жаль, більшість із них мала досить скромні фонди, які налічували всього по кілька сот книг. У 1964 р. затверджується «Статут асоціації міських публічних бібліотек Тегерана», який складався з чотирьох розділів та 19 статей. У першій статті Статуту йшлося про те, що міські публічні бібліотеки Тегерана куруються комітетом, який складається з 5 спеціалістів з питань управління бібліотекою, книгознавства та наглядовою радою спілки. Такі установи фінансувалися з бюджету міста. Наприклад, у 1965 р. для розширення та поповнення фонду бібліотек Асоціація міських публічних бібліотек Тегерана отримала 1 500 000 реалів [19].

23 грудня 1965 р. Меджліс Ірану ухвалив закон «Про заснування міських публічних бібліотек», за яким цей тип книгозбірень підпорядковувався Головному бібліотечному управлінню при Міністерстві культури та мистецтв. Після розпуску ви-

* Йдеться про сучасну Національну бібліотеку і архів ІРІ, котра певний час носила цю назву.

шезгаданого управління у 1975 р. діяльність публічних бібліотек координувалася Радою опікунів публічних бібліотек країни [9].

І все-таки, тогочасні публічні бібліотеки перебували у вкрай важкому становищі. Недарма їх часто називали (І. Афшар та ін.) «книжковими складами». Працювали тут здебільшого волонтери, які зрідка отримували невелике заохочення. Відомий дослідник бібліотечної справи К. Умапатхі писав з цього приводу: «Статус бібліотекарів в Ірані загалом є досить низьким. Перські слова «ketabdār» («бібліотекар») і «ketabdārī» («бібліотечна справа») означають «хранитель книг» і «зберігання книг». Вони позначають низький соціальний статус і престиж бібліотекаря в сучасному іранському суспільстві, а також не повною мірою відповідають сучасним уявленням про професію» [25, с. 134].

Діяльність публічних бібліотек дещо покращується у 70-х рр. У цей період майже у кожному місті засновуються спілки публічних бібліотек. Для координації роботи цих структур було утворено (1971 р.) Опікунську раду публічних бібліотек країни, яку очолив міністр культури та мистецтва. До складу Ради, крім міністра, входило ще 5 чоловік. Вони висувалися міністром, але за них мала проголосувати більшість представників громади. Місцем проведення засідань Опікунської ради було визначено м. Тегеран*.

Один з авторів «Енциклопедії з бібліотечної справи та інформаєзнавства», що побачила світ у 1975 р., Х. Ебрахімі зауважує: «умови (публічних бібліотек), здається, дуже погані на тлі досягнень західних країн, але порівняно з тим, що було в Ірані ще два десятиліття тому, прогрес неймовірний. Саме існування публічних бібліотек і абонемент громадянам свідчить про покращення у розвитку бібліотечної галузі в останні роки» [4].

В країні у цей час динамічно зростає кількість публічних бібліотек. На середину 1970-х рр. їх було вже майже 400 із загальним книжковим фондом 700 000 томів і трьома мільйонами користувачів [25, с. 123].

Починаючи з 1973 р., всі витрати на закупівлю, передплату книг та періодичних видань, будівництво бібліотечних приміщень, придбання бібліотечного устаткування, виплату заробітної платні бібліотечним працівникам, проведення курсів підвищення кваліфікації, надання бібліотечних пос-

луг фінансує Міністерство культури та мистецтва. У цей період покращується комплектування фондів публічних бібліотек. Як свідчить статистика, держава бере курс на збільшення випуску друкованої продукції. Так, з кінця 1960-х рр. у країні щороку друкувалося понад 3200 назв книг, у т. ч. підручників, урядових документів.

Разом з тим, іранські фахівці висловлювали своє невдоволення політикою держави в бібліотечній галузі. Голова відділення бібліотекознавства в університеті Пехлеві в м. Шіраз К. Умапатхі у статті «Бібліотеки та бібліотечна справа в Ірані» (1978 р.) відзначав: «Публічні бібліотеки в Ірані все ще перебувають у зародковому стані. Їх колекції обмежені, вони погано управляються і обслуговуються. Їх полиці заставлені непридатними книгами. У більшості публічних бібліотек книги не каталогізовано і не класифіковано. У деяких бібліотеках, зокрема у публічній бібліотеці Лахіджан (Lahijan) у провінції Гілян, книги на полках розставлені в алфавітному порядку за назвою. Найстаріша публічна бібліотека в Ісфагані з колекцією понад 15 000 томів і персоналом з 11 чоловік розміщує книги за реєстраційним номером, а публічна бібліотека Фуман у провінції Гіляна – за розміром. Як норма сприймається те, що багато публічних бібліотек не мають каталогів» [25, с. 123–125].

Дещо інші погляди на тогочасну ситуацію мав американський фахівець Дж. Ф. Гарвей. Досліджуючи інформаційне обслуговування в Ірані середини 1970-х рр., він писав: «Дореволюційне інформаційне поле в країні широке та цікаве з 6500 бібліотеками, більшість з яких маленькі шкільні бібліотеки і бібліотеки мечетей, котрі обслуговують націю, в якій 35 млн чол. займають територію рівнозначну комбінованій штатам Аляска і Вашингтон США». Найпомітнішими дореволюційними досягненнями в інформаційній галузі Ірану дослідник називає: Бібліотеку університету медичних наук Ірану при Міністерстві науки та вищої освіти. Вона надавала MEDLINE-послуги для багатьох близькосхідних користувачів; Інформаційний відділ Національної іранської нафтової компанії, який здійснював пошук літератури на стрічках (сторінках) Американського нафтового інституту; Тегеранський центр оброблення книг (TEBROC), що займався реферативним та індексним обслуговуванням в країні шляхом упродовження служби аналізу літератури, підготовки і видання бібліографічних, довідкових матеріалів для наукових потреб; Іранський дослідний інститут наукової інформації та документації (IRANDOC),

* У 1992 р. секретаріат Опікунської ради публічних бібліотек країни змінив свою назву на Головне управління публічних бібліотек країни.

котрий розробив код і систему міжбібліотечного абонементу [6, с. 273–274].

Одразу після революції 1979 р., коли до лав споживачів книжкової продукції вливались все нові й нові прошарки суспільства, які прагнули отримати знання з історії, політики, економіки та інших сфер життя країни, помітно зростає потреба у публічних бібліотеках, у наповненні їх фондів новою літературою з різної тематики. Саме це стало головною причиною того, що на початку 1980-х рр. тиражі окремих видань перевищували 50 тис. примірників. Звичайно, спочатку цим вирізнялися урядові та релігійні видання (тут потрібно зважати на тогочасну політичну ситуацію в країні). Проте, згодом ситуація починає поступово покращуватися. Репертуар літератури урізноманітнювався, а її загальний тираж у 1988 р. сягнув 48 500 тис. примірників, у 1996-му – 71 млн, а у 1997 р. – 80 млн примірників. Кількість читачів у публічних бібліотеках зростає з 5 до 17 млн [1, с. 45–48; 6]. Дж. Ф. Гарвей відзначав, що фонди іранських бібліотек наприкінці 80-х рр. інтенсивно поповнювалися. Серед нових надходжень вже переважали книги з соціальної, гуманітарної тематики, хоча спеціальних наукових публікацій серед них було ще замало.

У 1989 р. розпочалося виконання першого п'ятирічного плану економічного, соціального і культурного розвитку Ісламської Республіки Іран. Основні дії уряду країни у цей час спрямовувалися, насамперед, на подолання неграмотності населення. Розгортається будівництво шкіл, навчання в університетах стає доступним для всіх верств населення. У результаті постає нагальна потреба у забезпеченні великої кількості громадян країни інформацією, знаннями. Діяльність бібліотек тих років почала цілеспрямовано переорієнтовуватися на масового читача, на вирішення завдань ідейного виховання у дусі ісламської ідеології. Тогочасна публічна бібліотека повинна була не лише задовольняти інформаційні потреби читачів, а й формувати та стимулювати їх духовний розвиток. Вона покликана була стати тим безкоштовним і загальнодоступним закладом, який би забезпечував доступ до книг, періодичних видань, а також поширював серед народу читання як важливий елемент культури. Зауважимо також, що у цей час в університетах країни відкриваються спеціальні факультети з підготовки бібліотекарів, їх випускники – висококваліфіковані спеціалісти – отримують призначення в книгозбірні і в результаті робота останніх стає більш організованою, більш ефективною, професійною.

Іранський бібліотекознавець Алі Мазінані писав, що в результаті реформ нової влади збільшується

потік населення до міст. Це змушує урядовців постійно розширювати і зміцнювати мережу, насамперед, публічних бібліотек. У Тегерані, провінційних центрах з'являються великі «Фарханьгсара» – культурні центри, до складу яких обов'язково входять і бібліотеки. Наприклад, у столиці публічні бібліотеки функціонували при таких центрах, як «Арасбаран», «Хаваран», «Андіше», «Голестан», «Бахман» [14].

На середину 80-х рр. в Ірані вже функціонувало 493 публічні бібліотеки. Згідно з статистичними даними, фонди цих книгозбірень нараховували 3–5 млн книг. Більшу частину їх інформаційного ресурсу становили видання перською мовою, близько 7% – іноземною мовою, здебільшого англійською, і лише 2% з них – арабською. У 1989 р. Вища Рада культурної революції прийняла важливу постанову, яка зобов'язувала видавництва країни надавати безкоштовно примірники книг у розпорядження Міністерства культури та ісламської орієнтації. У документі зазначалося: «Усі державні та недержавні видавництва з кожної тисячі надрукованих примірників книг мають надавати мінімум два, і максимум десять примірників Міністерству культури та ісламської орієнтації, а видавництва газет – 10 примірників. У свою чергу, Міністерство має передавати їх до таких бібліотек: Національна бібліотека Ірану, Організація культурних документів Ісламської революції, Центральна бібліотека Тегеранського університету, Бібліотека Ісламської ради (Меджлісу), Центральна бібліотека ім. Імама Реза, Центральна бібліотека ім. Аятоли аль-Азамі Мараші Наджарі, Центр документів Ісламської революції та інші публічні бібліотеки» [14].

Динаміка зростання числа публічних бібліотек в Ірані, кількості їх користувачів за період з 1974-го по 1989 р., детально розкривається у звіті Ради наукових досліджень країни. У табл. 1 подаємо лише деякі цифри, що ілюструють цей процес.

Таблиця 1

1974	332	2779883
1975	338	4048339
1976	351	5480459
1977	369	495386
1978	373	3678452
1979	371	3768422
1980	381	3357257
1981	415	3943177
1982	425	5816869
1983	450	6541540
1984	483	7752639
1985	488	8178527
1986	492	8242948
1987	496	7062163
1988	487	10503648
1989	500	10503648

Наведені нище показники засвідчують, що мережа публічних бібліотек Ірану доволі стрімко розросталась. Така тенденція, у першу чергу, була спричинена всебічним сприянням розвиткові бібліотечної справи з боку держави. І що характерно, патерналістська політика держави стосовно бібліотек з кожним роком лише посилювалася.

У стратегічних державних документах (планах) чітко визначалися перспективи розвитку бібліотечних установ, їх місце і роль у суспільному житті. Ними, зокрема, передбачалося:

- посилення цільової державної допомоги закладам культури (бібліотекам);
- участь муніципалітетів в управлінні публічними бібліотеками міст;
- запровадження нових технологій у бібліотечній справі та управлінні бібліотеками;
- створення необхідних умов для діяльності недержавних культурних та мистецьких організацій, котрі займаються спорудженням бібліотек, музеїв, виставкових центрів тощо;
- розширення мережі публічних бібліотек за рахунок спорудження 375 нових бібліотек (75 – державної власності і 300 бібліотек, що належать недержавним установам) та розширення 97 вже діючих;
- збільшення кількості відвідувачів публічних бібліотек країни;
- нарощування загального тиражу книг до 4 890 000 примірників на кінець 90-х рр.

Останнім часом уряд Ісламської Республіки Іран особливу увагу приділяє нарощуванню інформаційних ресурсів публічних бібліотек, розширенню їхніх функцій, спектра продукуваних ними послуг. Робиться все можливе, щоб публічна бібліотека перетворювалася у потужний інформаційний центр, здатний надавати своїм користувачам (читачам) швидкий і необмежений доступ до знань та інформації у всіх формах. Обслуговування в публічній бібліотеці організовується на основі рівного доступу для всіх громадян країни, незалежно від віку, раси, статі, віросповідання, національності, мови або соціального статусу. Фонди поряд з традиційними матеріалами містять документи на іновативних типах носіїв, а послуги надаються за допомогою сучасних технічних засобів, враховуючи місцеві запити і умови. Фонди таких бібліотек, як правило, мають універсальний характер, разом з тим, він орієнтований на сучасного читача. Важливо відзначити, що на початку 2005 р. було ухвалено нову редакцію Закону «Про публічні бібліотеки», який чітко визначав основні

завдання та функції сучасних публічних бібліотек Ісламської Республіки Іран. Насамперед, це:

- створення та розвиток звички читати у дітей з раннього віку;
- сприяння освіті – як індивідуальній, так і в навчальних закладах – та самоосвіті на всіх рівнях;
- надання можливостей для індивідуального творчого зростання;
- розвиток уяви і прагнення до творчості у дітей і молоді;
- сприяння поглибленню знань у населення про культурну духовну спадщину народу;
- розвиток здібностей людини, щоб вона могла оцінювати мистецтво, наукові досягнення, технічні нововведення;
- забезпечення вільного доступу до культурних надбань нації;
- ознайомлення читачів з культурами різних народів та підтримання їхнього прагнення до збереження своєї самобутності;
- розвиток традицій усної народної творчості;
- забезпечення доступу громадян до всіх видів суспільної інформації; надання належної інформаційної підтримки підприємствам, науковим установам, асоціаціям, окремим групам спеціалістів;
- сприяння населенню у оволодінні інформаційною і комп'ютерною грамотністю;
- надання допомоги у реалізації програм з ліквідації неграмотності серед усіх категорій громадян і, у разі необхідності, забезпечувати розроблення таких програм.

Звичайно, така велика увага держави до бібліотечної галузі не могла не дати своїх позитивних результатів. Як свідчать статистичні показники Міністерства культури та ісламської орієнтації за 2003–2007 рр., зростання кількості книгозбірень у цей час відбувалось особливо динамічно (див. табл. 2) [15]:

Таблиця 2

	2003	2004	2005	2006	2007
	1574	1577	1580	1641	1729

А за найостаннішими даними, як зазначив у інтерв'ю інформаційному агентству «Фарс» 14 червня 2012 р. генеральний секретар Ради публічних бібліотек країни Мансур Ваезі, сьогодні в ІРІ функціонує 2800 публічних бібліотек, з яких 2000 належать Раді, 800 з них – спільні, а в найближчі роки їх кількість має зрости до 3200 [26].

Відомий іранський дослідник Б. Занджані, автор ґрунтовних наукових розвідок «Public libraries in

Iran and their development» («Публічні бібліотеки і їх розвиток») (1989 р.), «Post-revolution developments in public libraries in Iran» («Постреволюційний розвиток в публічних бібліотеках Ірану») (1990 р.) дає таку типологізацію сучасних публічних бібліотек ІРІ:

1. Державні публічні бібліотеки:

- публічні бібліотеки під егідою Ради публічних бібліотек країни (Nehad-e ketabhanehaye omumiye keshvar);
- публічні бібліотеки Центру інтелектуального розвитку дітей та юнацтва (Kanune parvareshe fekre ye kudakon va novdzhavanan).

2. Напівприватні публічні бібліотеки: публічні бібліотеки мечетей; публічні сільські бібліотеки.

3. Приватні публічні бібліотеки:

- публічні бібліотеки, фонди яких формуються переважно з дарів;
- публічні бібліотеки національних державних організацій;
- муніципальні публічні бібліотеки [23; 24].

З огляду на завдання, функції, обсяг послуг, спроможність реалізовувати різні культурні програми іранські публічні бібліотеки, відповідно до нової інструкції, поділені на 9 типів: центральні бібліотеки, бібліотеки I категорії, бібліотеки II категорії, бібліотеки III категорії, бібліотеки IV категорії, бібліотеки V категорії, бібліотеки VI категорії, бібліотеки VII категорії, бібліотеки VIII категорії, бібліотеки IX категорії [13]. Наприклад, бібліотека Голестан, що в Тегеранській провінції, має площу 1400 кв. м і 62 558 книг, належить до I категорії; бібліотека Андіше площею 1100 кв. м і з фондом 52 132 книги – належить до II категорії; бібліотека Амір Кабір площею 306 кв. м і з фондом 19 839 примірників – до III категорії. Бібліотека Саламат площею 100 кв. м і з фондом 10 746 книг належить до IV категорії.

Центральна публічна бібліотека – головна ланка у наданні послуг широкому колу користувачів. У такій установі, як правило, формується універсальний бібліотечний фонд. Вона послуговується сучасними технологіями, спроможна у найкоротший термін задовольнити найрізноманітніші інформаційні потреби відвідувачів. Одночасно у її приміщенні може знаходитися понад 400 чоловік. Така бібліотека обов'язково має: зали для обслуговування чоловіків і жінок; власне книгосховище; відділ рідкісних книг; відділ дублікатів; відділ періодики; відділ аудіо та відео забезпечення; виставковий зал; конференц-зал; адміністративний відділ, відділ переплетення книг, пересувну

бібліотеку, відділ відбору та закупівлі книг; відділ освіти, де здійснюється бібліотекознавча діяльність, ведеться навчання з декількох технічних, або ж мистецтвознавчих, наук, наприклад малювання, каліграфія, швидкочитання.

У нормативних документах чітко виписані завдання центральної публічної бібліотеки:

- збирання, сортування та зберігання усіх книг, журналів, газетної періодики, що виходять на території Ірану ;
- надання цілого комплексу бібліотечних послуг, координаційно-методична діяльність стосовно сусідніх публічних бібліотек та підпорядкованих бібліотек шахрестанів;
- сприяння іншим публічним бібліотекам у придбанні потрібних книг, інших матеріалів, у формуванні та розвитку їхніх фондів;
- підготовка та перепідготовка бібліотечних кадрів, забезпечення проходження практики молодими співробітниками;
- створення сприятливих умов для проведення вченими-бібліотекознавцями наукових досліджень;
- організація наукових конференцій, круглих столів, творчих зустрічей з актуальних питань бібліотечної справи;
- демонстрування кінофільмів, організація тематичних виставок;
- забезпечення роботи пересувних бібліотек (пересувні бібліотеки мають у своєму розпорядженні спеціально оснащені транспортні засоби, які здатні перевозити до 2000 томів книг) тощо.

Нині однією з найбільших та найдавніших публічних бібліотек Ісламської Республіки Іран є бібліотека Астан Кодс Резаві, що входить до складу Організації бібліотек, музеїв та документного центру Астан Кодс Резаві (названа на честь восьмого шиїтського імама – імама Рези). Книгозбірня знаходиться в священному місті мусульман – Мешхеді, включає в себе мережу бібліотек-філіалів, музеїв і документний центр. Сьогодні немає точних відомостей про те, коли було засновано цю бібліотеку, але найдавніший її документ – рукопис Священного Корану датується 974 р. Для відвідувачів бібліотека була відкрита у 1457 р., дехто з фахівців вважає саме її першою публічною бібліотекою Ірану. У 1729 р. для спорудження бібліотеки виділили спеціальне місце, але серйозних перебудовчих змін установа зазнала лише на початку ХХ ст.

Бібліотека I категорії розрахована на надання послуг 400 000 читачам на рік. Вона має у своєму

розпорядженні книгосховище, зал періодики, виставковий зал, спеціальний зал для демонстрування кінофільмів, проведення конференцій, творчих зустрічей, відділ інформаційного забезпечення, культурно-освітню частину. Завдання такої бібліотеки:

- задоволення інформаційних запитів користувачів;
- створення умов для наукових досліджень, вивчення проблем з різних сфер життя суспільства;
- організація засідань, наукових конференцій, творчих зустрічей;
- демонстрування кінофільмів, організація тематичних виставок;
- по можливості та за згодою центральної публічної бібліотеки надання методичної допомоги іншим книгозбірням тощо.

Публічні бібліотеки інших категорій в Ісламській Республіці Іран – це інституції, завданням яких є якомога повніше забезпечення інформацією усіх категорій населення на місцевому рівні.

Сьогодні публічні бібліотеки Ісламської Республіки Іран спільно з іншими бібліотечними установами активно формують культурно-інформаційний простір країни, реалізують право громадян на вільний доступ до інформації. Вони є центральною ланкою у наданні різним категоріям населення країни інформаційних послуг. Упродовж останніх років ними було створено велику кількість нових інформаційних продуктів та послуг соціально-громадського спрямування. Переважно такі продукти розробляються і підтримуються кожною бібліотекою окремо.

Соціально-економічні та політичні реформи в іранському суспільстві, стрімкий розвиток інформаційних та телекомунікаційних технологій спричинили трансформацію соціальної ролі публічних бібліотек. До їх традиційних завдань додаються функції універсальних загальнодоступних інформаційних центрів, що забезпечують вільний доступ громадян до інформації на різних носіях. Якщо раніше бібліотеки пропонували доступ лише до друкованої інформації, то в епоху цифрових технологій, з появою комп'ютерів, їх послуги істотно розширюються. Нині завдяки Інтернету іранські користувачі мають змогу отримувати інформацію в електронному форматі (цифровий контент) та ще й на відстані. Дедалі частіше це робиться через організацію так званих віртуальних читальних залів.

Провідні публічні бібліотеки країни організують, координують та здійснюють дослідження з різних напрямів бібліотечної науки. Найбільша база даних статей з газет під назвою «Іганнамае», програмне забезпечення «Кетаб-е ман» («моя книга») дають змогу безкоштовно замовити потрібну публікацію у найближчій від нього бібліотеці і її за найкоротший час надсилають за вказаною адресою.

Влада постійно дбає про піднесення рівня освіченості громадян. Рада публічних бібліотек країни проводить різні конкурси з читання, на сайті створено лінк «Мережа професійних читачів» [21], а на національному рівні впроваджується проект «Іstgah-e motal'e» («станції читання»). На першому етапі реалізації цього проекту 300 таких станцій розташували переважно у громадських місцях. Згодом ця цифра сягне тисячі станцій по всій країні. Упродовж 2012р., як повідомив генеральний директор публічних бібліотек провінції Ісфаган Голам Реза Яварі, відкрито 40 станцій лише в одному Ісфагані. До цього тут функціонувало 2 станції у терміналах, 2 станції в аеропорту і одна в мерії. На кожну з них влада виділятиме 5 млн туманів. І більшість коштів спрямовуватимуть на закупівлю книг, періодичних видань.

Останнім часом набирає сили національний проект «Інтегрована система управління публічними бібліотеками». Його директор Лейла Хашемі зазначила, що нині вже 600 публічних бібліотек країни беруть участь у цьому проекті. А до кінця 2012 року до цієї системи було підключено загалом 2500 публічних книгозбірень. Зовсім недавно, 2 роки тому, Рада публічних бібліотек розпочала розробку цього проекту. До роботи було залучено провідних фахівців бібліотечної та інформаційної галузі. Спочатку систему запровадили у Центральній публічній бібліотеці Тебрізу. Тут рік її випробовували, вносили корективи і лише потім підключили інші бібліотеки. Наразі до інтегрованої системи управління підключені публічні бібліотеки: Східного Азербайджану, Західного Азербайджану, Альборзу, Ісфагану, Чагармагалу і Бахтіярії, Південного Хорасану, Кохгілоє і Бойер Ахмаду, Мазандарану, а також більшість книгозбірень Тегеранської провінції. Запроваджена система дає змогу здійснювати інтегроване управління інформаційними ресурсами публічних бібліотек, створювати спільний каталог ресурсів публічних бібліотек, цифрову бібліотеку, доступ до ресурсів та пошук у публічних бібліотеках системи, міжбібліотечний абонемент, членство, абонемент літератури, продовження терміну і замов-

лення літератури в режимі он-лайн, можливість створення бібліотеки для кожного члена тощо [7].

Отже, незважаючи на те, що публічні бібліотеки в Ірані почали виникати лише на початку ХХ ст., їх роль у суспільстві постійно зростає. Нині, активно упроваджуючи інформаційні технології, удосконалюючи методи сервісної роботи, книгозбірні дедалі повніше задовольняють інформаційні потреби широкого користувачького загалу, сприяють інтеграції країни у міжнародний інформаційний простір, роблять вагомий внесок у розбудову інноваційної моделі бібліотеки ХХІ ст.

1. Положение с книгоизданием в стране после победы Исламской революции // Третий взгляд. – М., 1995. – № 39. – С. 45–48.

2. Afshar I. Ketabe anbar / Iraj Afshar // Rahnamaye ketab. – Tehran, 1961. – Vol. 3. – P. 612–615.

3. Akhbar [Electronic resource] // Edareye kole omure ketabkhanehaye omumiye ostane Tehran. – Mode of access : <http://www.tehranpl.ir/Portal/Home/>. – Title from the screen.

4. Ebrahimi H. Encyclopedia of library and information science / H. Ebrahimi. – N. Y., 1975. – Vol. 13. – 496 p.

5. Envaye ketabkhaneha [Electronic resource] // Ketabkhanehaye omumi. – Mode of access : <http://iranpl.ir/portal/Home/Default.aspx?CategoryID=29047eb1-4bb1-4674-958c-b8a68b46c15b>. – Title from the screen.

6. Harvey J. Information service in the Islamic Republic of Iran / J. Harvey // International Library Review. – 1988. – Vol. 20, Iss. 3. – P. 273–306.

7. Hashemi L. Teedade 2500 ketabkhaneye omumi ta payane emsal be samaneye modiriyate yekparche motasel mishavand. <http://www.iranpl.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=NEWS&ID=12163aa2-c184-4054-a36e-1e636c9ef4cf&WebPartID=1f15a577-2f41-4163-b1dd-4d11fd046765&CategoryID=dc773e3a-8760-4996-9f5d-8ce42c682089>.

8. Iran Almanac and Book of fact. – Tehran: Echo of Iran, 1971. – P. 140–142.

9. Kanun-e taasis-e va nahve edariye ketabkhanehaye omumiye keshvar [Electronic resource] // Nikukaran. – Mode of access : <http://iranpl.ir/portal/Home/Default.aspx?CategoryID=f5524a43-80ed-4976-aa60-ab3fc33e9f26>. – Title from the screen.

10. Adab va honar // Kayhan : International Edition. – Tehran, 1977. – 14 December. – P. 3.

11. Ketabkhanehaye omumi-ye keshvar [Electronic resource] // Aftab. – Mode of access : <http://www.aftab.ir/articles/appliedsciences/libraryscience/c12c1183277069libraryp1.php>. – Title from the screen.

12. Mangala P. B. Libraries in higher education in Iran: Their development and proposals for the next five years / P. B. Mangala // International Library Review. – 1976. – Vol. 8, Iss. 2. – P. 173–200.

13. Majmu'e dasuramalhayeh edariye ketabkhaneye omumi. – Tehran, 2012. – 37 s.

14. Mazinani A. Ketabkhaneha va ketabdri dar iran. – Tehran: «Semat», 1379. – S. 194.

15. Mehrad J. Tarhe touse'ye nezame melliye ketabkhanehaye omumiye iran. – Shiraz, 1380. – 324 s.

16. Momeni E., Walia P. K. Collection development in public libraries of Tehran / Momeni Esmat, Walia Paramjeet K. // Collection building. – Vol. 30, Iss. 4. – P. 160–166.

17. Safheye asli [Electronic resource] // Nehade ketabkhanehaye omumiye keshvar. – Mode of access : <http://www.iranpl.ir/Portal/Home/Default.aspx?CategoryID=dc773e3a-8760-4996-9f5d-8ce42c682089>. – Title from the screen.

18. Sazmane ketabkhaneha, muzeha va markaze asnad Astan Kods Razavi [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.aqlibrary.org/index.php?module=pagesetter&func=viewpub&tid=21&pid=122>. – Title from the screen.

19. Sinai A. The Iranian library science / A. Sinai, J. Harvey // International Library Review. – 1969. – Vol. 1, Iss. 1. – P. 107–117.

20. Statistical centre of Iran [Electronic resource] // Iran statistical year book : 2004. – Mode of access : <http://www.emar.sci.org.ir>. – Title from the screen.

21. Shabakeye ketabkhanehaye herfeiye iran [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.booki.ir/>. – Title from the screen.

22. Tarikhe ketabkhaneye melliye iran [Electronic resource] // ketabkhaneye melliye iran. – Mode of access : <http://www.nlai.ir/Default.aspx?tabid=411>. – Title from the screen.

23. Zanjani B. Post-revolution developments in public libraries in Iran / Zanjani Bavand // Libri. – 1990. – Vol. 40, Iss. 1. – P. 49–78.

24. Zanjani B. Public libraries in Iran and their development / Zanjani Bavand // International library review. – 1989. – Vol. 21, Iss. 3. – P. 347–353.

25. Umaphthy K. S. Libraries and librarianship in Iran / K. S. Umaphthy // International Library Review. – 1978. – Vol. 10, Iss. 2. – P. 119–135.

26. Teedade ketabkhaneye keshvar be 3200 miresad <http://www.farsnews.com/newstext.php?nn=13910324001515>.